

CASTELLS CATALANS

PUIG-REIG

Nom del castell: Puig-reig
Data de construcció: XI
Municipi: Puig-reig
Comarca: Berguedà
Altitud: 482 m
Coordenades: E 1.882434 N 41.971473
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat dins del mateix nucli urbà

Castell de Puig-reig. Foto de Ricard Ballo.

El terme casteller incloïa tot l'actual terme municipal dins el qual tenien importants propietats els comtes de Cerdanya, els de Barcelona, els del monestir de Ripoll, Sarrateix i la Portella, i també, a partir del segle XI, la família vescomtal del Berguedà.

El castell de Puig-reig passà a ser propietat de la família vescomtal del Berguedà en una data incerta; fou aquesta família la que va reconstruir la fortalesa, defensada pel mateix Llobregat i els tres nivells de muralla que tancaven un gran recinte casteller dins el qual es va formar, al segle XIII, la vila de Puig-reig; l'any 1145 s'estava construint la nova església de Sant Martí.

El vescomte Guillem de Berguedà féu importants donacions als frares del Temple al terme casteller de Puig-reig i a altres llocs del Berguedà, però fou precisament el seu fill, el trobador Guillem de Berguedà qui, en el seu testament de l'any 1187, deixà a l'orde militar el castell de Puig-reig amb el seu terme i Fonollet.

El testament del trobador no fou confirmat fins a l'any 1231 pel rei Jaume I, però durant aquest llarg període d'espera els Templers consolidaren el seu domini a l'entorn de Puig-reig mitjançant més donacions, compres, servituds, etc.

Així entre 1236-39, els Comanadors del Temple, coneguts fins aleshores com del Berguedà i de la Cerdanya, i dependents de la gran comanda templera de Palau (Vallès), comencen a ser documentats com a Comanadors de Puig-reig. Des del castell, es crea la nova Comanda que admi-

nistrarà tot el patrimoni de l'orde al Berguedà i a la Cerdanya (Puigcerdà, Llívia, Tor de Querol, Bolvir, Sallagosa, Alp, etc.).

La Comanda de Puig-reig fou una comanda rural important i va caldre construir un nou edifici fortificat adient a la gran explotació agropecuària dels monjos-cavallers: fou l'edifici conegut avui amb el nom de mas Periques. També van construir el pont que encara avui travessa el Llobregat, i aprofitant les restes arquitectòniques de l'antiga església romànica de Sant Julià (coneguda avui com el Carme de Periques) van construir la seva capella. Fou aleshores quan s'abandonà l'antic castell feudal que no s'adequava a les necessitats dels frares templers.

L'any 1282 els Templers atorgaren una carta de franqueses als habitants del castell i de la vila de Puig-reig amb la clara intenció d'estimular el poblament, i eximint els nous i antics pobladors dels mals usos d'exorquia, cugúcia, intestia i remensa.

Foren batalles dels Templers els Comes; i d'aquesta important família puig-regenca en fou membre destacat l'arquebisbe de Tarragona Arnau Cescomes; precisament aquest personatge jugà un paper important en la vida política catalana, essent conseller del rei Jaume II i jugant un paper desta-

Castell de Puig-reig. Foto de Jordi Gironès.

cat en la defensa dels Templers arran del procés de dissolució de l'orde a Catalunya el 1312. En agraïment a la seva tasca l'orde militar de l'Hospital, hereva d'una part important del patrimoni immobiliari dels Templers, li cedí tot el terme casteller de Puig-reig.

La importància del lloc féu repensar els Hospitalers, els quals, finalment, recuperaren el castell de Puig-reig i el varen unir al patrimoni de la Comanda Hospitalera de Berga formant, amb les cases de Cervera i l'Ametlla, una única comanda Hospitalera que subsistí fins al segle XIX amb el nom de Cervera, l'Ametlla i Puig-reig.

Extret del web:

http://www.puig-reig.cat/web/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=59

Jordi Gironès Vilardebò
Octubre de 2012

